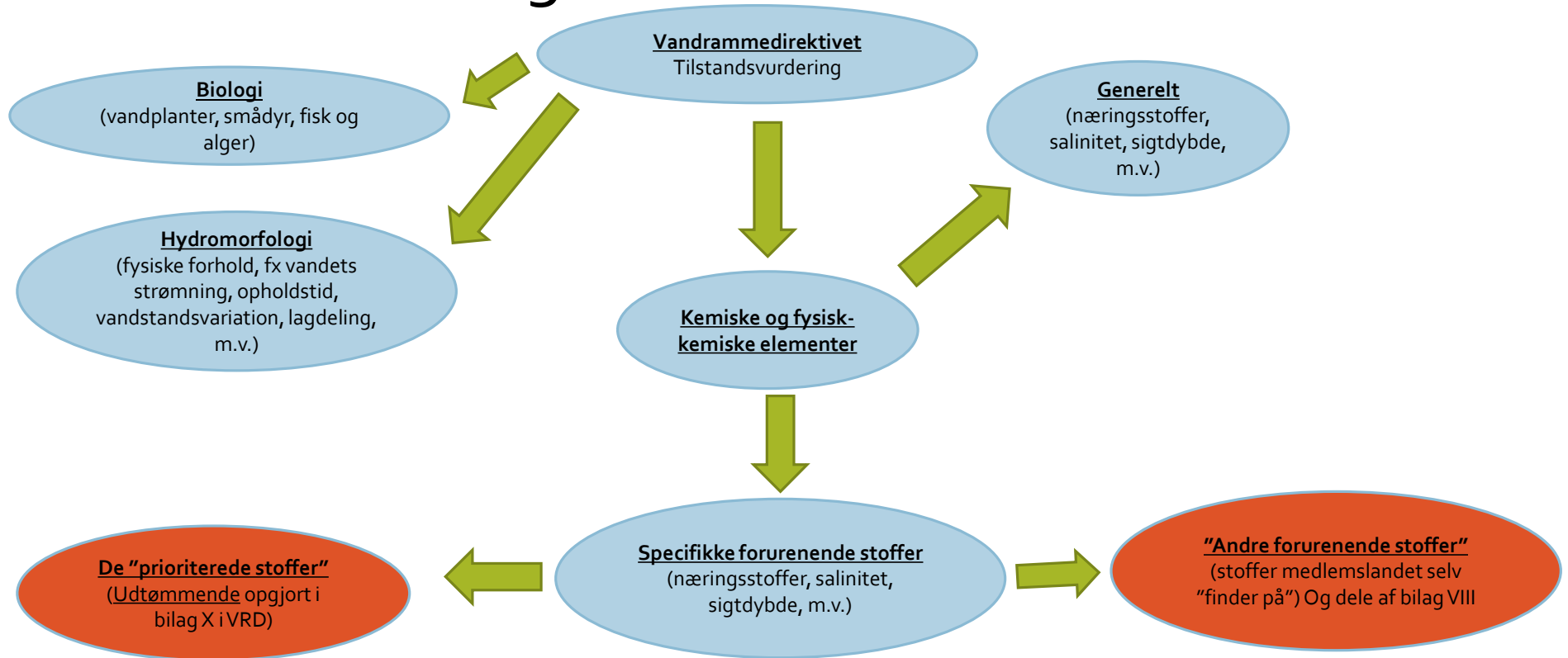

Generalforsamling

26. februar 2020 af Nikolaj Schulz, chefjurist

Prioriterede stoffer OG andre forurenende stoffer

Målsætning

Progressiv reduktion af udledninger, emissioner og tab af prioriterede stoffer og standsning eller udfasning af udledninger af prioriterede stoffer, jf. artikel 1, stk. 1, litra c)

Beskyttelsesniveau

Naturligt forekommende prioriterede stoffer → Baggrundsværdi
Menneskeskabte prioriterede stoffer → Nul (eller tæt på nul)

Pligtige indsatser

Det er et **minimumskrav** (som en del af de grundlæggende foranstaltninger i VRD), at de prioriterede stoffer elimineres for overfladevand, jf. artikel 11, stk. 3, litra k)

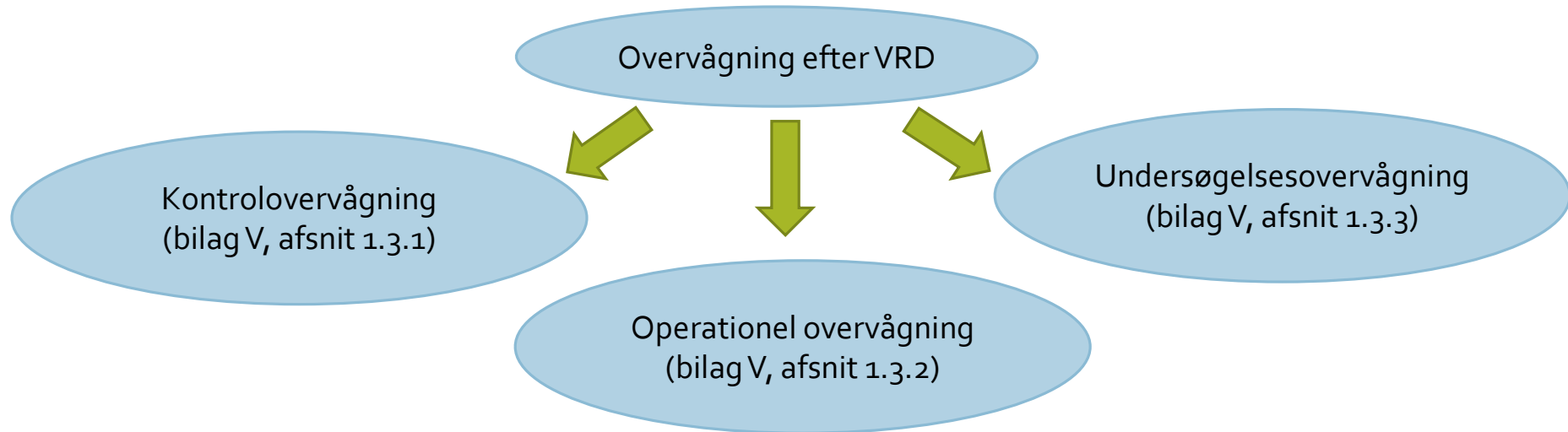
Krav til indholdet i vandområdeplanerne

Resumé i vandområdeplanerne af de foranstaltninger, der er truffet vedrørende prioriterede stoffer i overensstemmelse med direktivets artikel 16, jf. Bilag VII, pkt. 7.7

Krav til overvågningen for prioriterede stoffer

- 1) Overvågningen skal kunne fastslå tilstanden,
- 2) der skal være så mange målinger, at vurderingen er pålidelig,
- 3) der skal overvåges for prioriterede stoffer, hvis miljømålet ikke er nået,
- 4) der skal overvåges på en måde, så man kan fastslå omfang og konsekvenser af punktkildebelastninger, og
- 5) der skal måles for alle prioriterede stoffer → (dog kun udvalgte stoffer, se direktiv 2008/105/EF)

Overvågningen efter VRD

Generelle krav til den samlede overvågning:

- Overvågningen skal (bl.a.) omfatte den **kemiske tilstand**, jf. art 8, stk. 1
- Overvågningen skal være i overensstemmelse med bilag V, jf. art 8, stk. 2
- Overvågningen skal være operationel senest 6 år efter VRD trådte i kraft, jf. art 8, stk. 2

De enkelte typer af overvågning

Kontrolovervågning (bilag V, afsnit 1.3.1)

"[...]Kontrolovervågningen udføres for hvert overvågningssted for en periode på et år i den periode, der er omfattet af vandområdeplanen, for:[...] en liste over prioriterede forurenende stoffer, der udledes i vandløbsoplandet eller deloplandet[...] andre forurenende stoffer, der udledes i signifikante mængder i vandløbsoplandet eller deloplandet[...]medmindre den forudgående kontrolovervågning har vist, at det pågældende vandområde har nået en god tilstand[...]"

Operationel overvågning (bilag V, afsnit 1.3.2)

"[...]fastslå tilstanden for de vandområder, der anses for eventuelt ikke at kunne opfylde deres miljømål[...]vurdere tilstandsændringer for disse vandområder som følge af indsatsprogrammerne[...]for vandområder, i hvilke der udledes stoffer fra listen over prioriterede stoffer.[...]"

Hvis der signifikante punktkildebelastninger, så skal der være så mange overvågningssteder, at overvågningen kan fastslå omfang og konsekvenser af punktkildebelastningerne.

*"[...]For at vurdere konsekvenserne af disse belastninger, overvåger medlemsstaterne **alt efter relevans**:[...]alle stoffer på listen over prioriterede stoffer, der udledes, og andre forurenende stoffer, der udledes i signifikante mængder.[...]"*

Undersøgelsesovervågning (bilag V, afsnit 1.3.3)

"[...] når årsagen til eventuelle overskridelser er ukendt[...] for at fastslå et forureningsuhelds omfang og konsekvenser[...]"

Overvågningsfrekvens

Prioriterede stoffer:
1. mdr.

Fytoplankton (alger):
6. mdr.

Morfologi (fysiske forhold,
vandets strømning, opholdstid,
vandstandsvariation, lagdeling,
m.v.): 6. år

Kemiske målinger, generelt
(næringsstof, ilt, salinitet, m.v.):
3. mdr.

Makroinvertebrater (smådyr):
3. år

Fisk: 3. år

Vandplanter: 3. år

Andre forurenende stoffer (de nationalt
fastsatte):
3. mdr.

VRD, Bilag X og VIII

Bilag X (prioriterede stoffer)

Alachlor, antracen, **atrazin**, **benzen**, bromerede diphenylethere, **cadmium og cadmiumforbindelser**, chloralkaner, C10-13, chlorfenvinphos, chlorpyrifos (chlorpyrifosethyl), 1,2-dichlorethan, dichlormethan, di(2-ethylhexyl)phthalat (DEHP), diuron, endosulfan, fluoranthen, Hexachlorbenzen, hexachlorbutadien, hexachlorcyclohexan, isoproturon, **bly og blyforbindelser**, **kviksølv og kviksølvforbindelser**, naphthalen **nikkel og nikkelforbindelser**, nonylphenoler, octylphenoler (6), pentachlorbenzen, pentachlorphenol, polyaromatiske kulbrinter (PAH) (7), simazin Tributyltinforbindelser, trichlorbenzener, trichlormethan (chloroform), trifluralin, dicofol, perfluorocantansulfonsyre og derivater heraf (PFOS), quinoxifen, **dioxiner og dioxinlignende forbindelser**, aclonifen, bifenox, cybutryn, cypermethrin (10), dichlorvos, hexabromcycloclodecaner (HBCDD), heptachlor og heptachlorepoxyd, terbutryn

(De fremhævede stoffer, er stoffer som ifølge mig er mest "kendte")

Det skal bemærkes, at det kun er nogle af stofferne, der skal måles for, se den danske bekendtgørelse og direktiv 2008/105/EF

Bilag VIII (de vigtigste forurenende stoffer)

1. Organiske halogenforbindelser og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i vandmiljøet. 2. Organiske fosforforbindelser. 3. Organiske tinforbindelser. 4. Stoffer og præparater eller nedbrydningsprodukter heraf, som har vist sig at have **kræftfremkaldende** eller **mutagene** egenskaber eller egenskaber, som kan påvirke steroidogene, thyroide, **reproduktions-** eller andre endokrine funktioner i eller via vandmiljøet. 5. Persistente kulbrinter og **persistente** og **bioakkumulerbare organiske giftstoffer**. 6. Cyanider. 7. **Metaller og metalforbindelser**. 8. **Arsen og arsenforbindelser**. 9. **Biocider og plantebeskyttelsesmidler**. 10. Opslæmmede stoffer. 11. Stoffer, som bidrager til eutrofiering (navnlig nitrater og fosfater). 12. Stoffer, som har negativ indflydelse på iltbalancen (og kan måles ved parametre som BOD, COD osv.).

De danske regler

Hjemmel: "Lov om vandplanlægning" § 8

Udmøntning: "Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand"

Bekendtgørelsens § 5, har følgende ordlyd:

*"[...]§ 5. **Miljøkvalitetskravene for stofferne nr. 2, 5, 15, 20, 22, 23 og 28**, som fremgår af **tabel 5 i bilag 2, del B, afsnit 3**, finder anvendelse fra 22. december 2015 med henblik på for disse stoffer at opnå **god kemisk tilstand senest 22. december 2021 gennem fastlæggelse af indsatsprogrammer**, jf. § 19 i lov om vandplanlægning.*

*Stk. 2. **Miljøkvalitetskravene for stofferne nr. 34-45**, som fremgår af tabel 5 i bilag 2, del B, afsnit 3, finder anvendelse fra 22. december 2018 med henblik på for disse stoffer at opnå **god kemisk tilstand senest 22. december 2027** og at forebygge yderligere forringelse af den kemiske tilstand for overfladevandområder. Med henblik herpå skal der senest 22. december 2018 fastlægges foreløbige indsatsprogrammer, der dækker disse stoffer, jf. §§ 19 og 22 i lov om vandplanlægning. Endelige indsatsprogrammer, jf. § 19 i lov om vandplanlægning, fastlægges senest 22. december 2021 og gennemføres og gøres fuldt operationelle snarest muligt herefter og senest 22. december 2024.[...]"*

Ovenstående er i overensstemmelse med EU-retten, jf. direktiv 2008/105/EF, art. 1a, stk. 1, nr. i) og ii)

Tabel 5 i bilag 2, del B, afsnit 3 i bekendtgørelsen

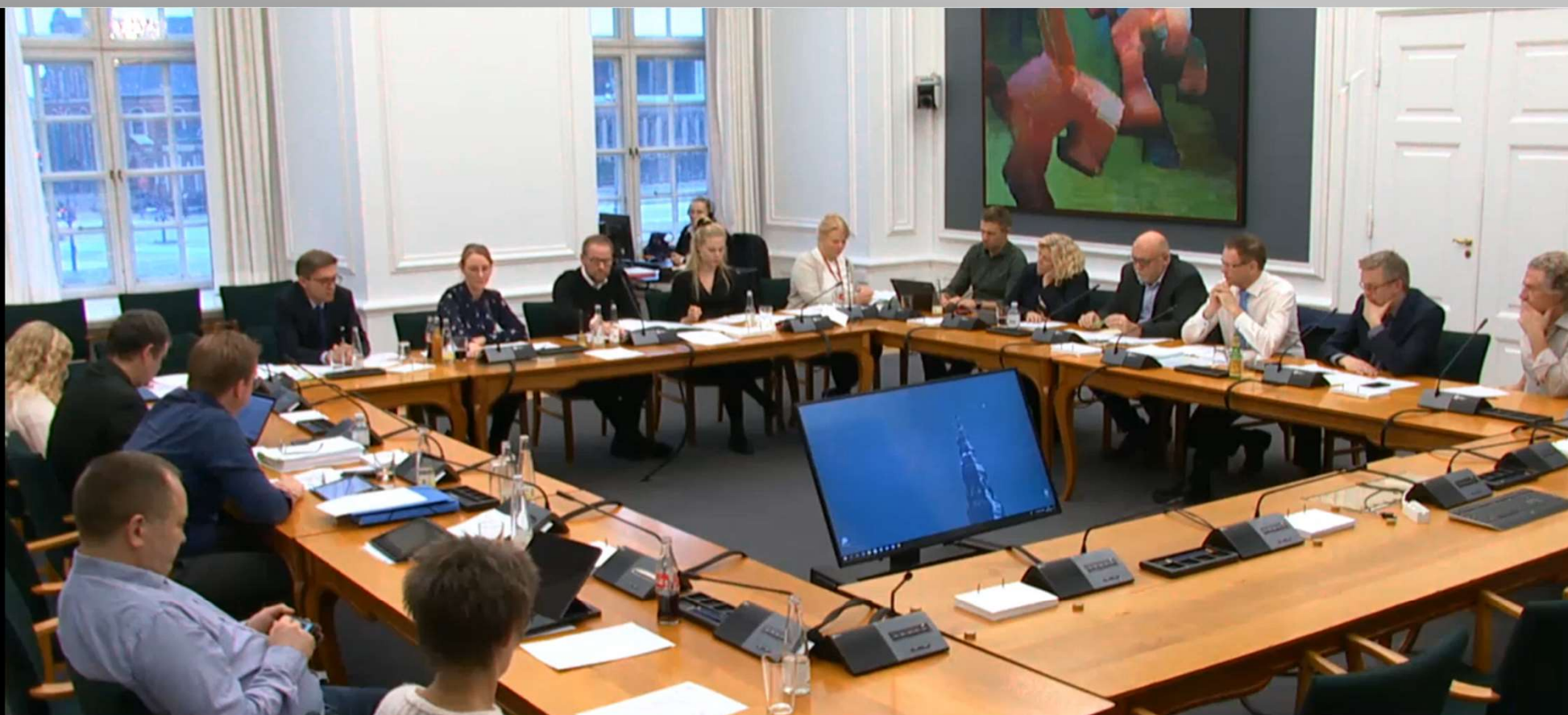
Stoffer omfattet af VP-overvågningen:

Antracen, bromerede diphenylethere 5), fluoranthen, bly og blyforbindelser, naftalen, nikkel og nikkelforbindelser, polyaromatiske kulbrinter (PAH) 11), benz(a)pyren, benz(b)fluoranthen, benz(k)fluoranthen, benz(g,h,i)perylene, indeno(1,2,3-cd)-pyren, aclonifen, bifenox, cybutryn, cypermethrin, dichlorvos, hexabromcyclo-dodecan (HBCDD), heptachlor og heptachlorepoxyd, terbutryn

Ovenstående har ophæng i en ændring af bl.a. VRD fra år 2013 (direktiv 2013/39/EU).

Af direktivet fremgår det af artikel 1, stk. 1, nr. 5, at:

"[...]Medlemsstaternes ajourførte vandområdeplaner som omhandlet i artikel 13, stk. 7, i direktiv 2000/60/EF skal omfatte følgende oplysninger:[...] begrundelse for den overvågningsfrekvens, der anvendes i overensstemmelse med stk. 4, hvis der er tale om et overvågningsinterval, som er længere end 1 år.[...]"

Pkt. 1 Åbent samråd i Miljø- og Fødevarerudvalget om vandløb i vandplanerne

Problemet er ENORMT!

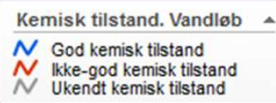
Ministeren siger bl.a.:

- Noget ved vi – andre ting ved vi ikke.....vi ved for lidt om de miljøfremmende stoffer
- Vi skal have en **strategi**
- En central løsning ligger i det **forberedende arbejde til de kommende vandplaner**

Mon ministeren ved, at kendskabet til den kemiske tilstand i Danmark efter vandrammedirektivet er cirka:

0,5 %

Opsummering

- 1) VRD har en målsætning om udfasning af prioriterede stoffer (ned til baggrundsværdi eller nul)
- 2) Om målinger af prioriterede stoffer:
 1. Overvågningen skal kunne fastslå tilstanden
 2. der skal være så mange målinger, at vurderingen er pålidelig
 3. der skal overvåges for prioriterede stoffer, hvis miljømålet ikke er nået
 4. der skal overvåges på en måde, så man kan fastslå omfang og konsekvenser af punktkildebelastninger, og
 5. der skal måles for alle prioriterede stoffer, dog formentlig kun visse, jf. direktiv 2008/105/EF

Juridisk og retssagerne:

- Bæredygtigt Landbrug kommer til at lægge afgørende vægt på de manglende kemiske målinger i vores retssag om vandplanerne.

Politisk:

- Målinger med de nuværende (mange) vandløb kan hurtigt komme til at koste 500-1.000 millioner kr. om året!
- Der er behov for færre vandløb i vandplanerne
- Der er behov for at nedprioritere de fysiske indsatser (genslyngning, grus, sten, m.v.)
- Midler afsat til realisering af vandløbsindsatser (560 mio), kan passende bruges på kemiske målinger!

- Vandløb er først og fremmest til afvanding!